

Vergaderjaar 2005–2006

30 300 VI

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie (VI) voor het jaar 2006

Nr. 12

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 14 oktober 2005

Inleiding

In de onlangs door de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verzonden nota «Het rijk rond schulden», wordt bij de toelichting op de interdepartementale, samenhangende aanpak van de schuldenproblematiek de ontwikkeling van een Monitor Wet schuldsanering natuurlijke personen (Wsnp) aangekondigd. Door middel van deze brief bied ik u deze monitor aan.¹

De monitor, die op mijn verzoek door de Raad voor Rechtsbijstand te 's-Hertogenbosch is ontwikkeld en uitgevoerd door het onderzoeksbureau IVA en de Universiteit van Tilburg, zal voortaan jaarlijks verschijnen. Om verzekerd te zijn van een objectieve, onafhankelijke en wetenschappelijk verantwoorde opzet en inhoud van de monitor is de totstandkoming begeleid door een commissie die onder meer bestaat uit externe wetenschappers en mensen die bij de dagelijkse Wsnp-praktijk betrokken zijn.

Bij deze eerste Monitor Wsnp, tevens fungerende als nulmeting, zijn met name de thans beschikbare gegevens in de systemen van de Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch en rechtbanken het uitgangspunt. Inzet is om de monitor in de opeenvolgende jaargangen aan te vullen met gewenste politieke en beleidsmatige aandachtspunten.

De monitor beoogt aan de hand van cijfermateriaal een beeld te schetsen van deelaspecten van de uitvoeringspraktijk van de Wsnp – aanvraag en instroom Wsnp, proces en doorlooptijden, aanbod bewindvoerders, uitkomsten Wsnp-trajecten – en daarnaast al een eerste antwoord te geven op de vraag naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de Wsnp.

Sinds 1998 biedt de Wsnp in ernstige betalingsmoeilijkheden verkerende particulieren en kleine ondernemers de mogelijkheid om «opnieuw te beginnen» waarbij de schuldenaar verlost is van al zijn bestaande

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

schulden. De hoofddoelstelling van de wet is het voorkomen dat natuurlijke personen die in een problematische schuldensituatie terecht zijn gekomen, tot in lengte van dagen door schuldeisers worden achtervolgd. Schuldenaren die tijdens de duur van een Wsnp-traject naar behoren voldoen aan de verplichtingen die de Wsnp aan hen stelt, zoals het verrichten van een maximale inspanning om zoveel mogelijk inkomsten te genereren ter aflossing van de schulden, verkrijgen van de rechter een schone lei. Naast deze hoofddoelstelling kent de Wsnp twee daarmee samenhangende doelstellingen, te weten het bevorderen van de bereidheid van schuldeisers tot het aangaan van een minnelijk akkoord met de schuldenaar en het terugdringen van het aantal faillissementen van natuurlijke personen.

Bevindingen nulmeting

Uit de monitor blijkt dat de hoofddoelstelling van de Wsnp, het bieden van een «schone lei» in circa 71% van de tot dusver beëindigde Wsnp-zaken wordt bereikt. De tussentijdse beëindigingen van Wsnp-zaken die eveneens een positieve uitkomst kennen, zijn bij dat resultaat niet meegenomen. Hierbij kan gedacht worden aan een schuldenaar die zijn betalingen kan hervatten of een schuldenaar die alsnog de vorderingen van de schuldeisers voldoet. Ten aanzien van de tweede Wsnp-doelstelling, het terugdringen van het aantal faillissementen van natuurlijke personen, kan zoals blijkt uit de monitor niet zondermeer een conclusie worden getrokken. Wel laten de cijfers zien dat sinds de invoering van de Wsnp in 1998 het aantal faillissementen van natuurlijke personen lager is dan het aantal faillissementen bij rechtspersonen. Terwijl voor de invoering van de Wsnp juist het omgekeerde het geval was.

Tevens geven de bevindingen in relatie tot de doeltreffendheid van de Wsnp inzicht in factoren, zoals bepaalde kenmerken van een schuldenaar of type bewindvoerder(sorganisatie), die de kans op een schone lei positief kunnen beïnvloeden.

In de monitor wordt ook aandacht besteed aan de gemiddelde doorlooptijden van Wsnp-zaken in de diverse arrondissementen. De gemiddelde doorlooptijd varieert tussen de negentien arrondissementen van 1 jaar en 11 maanden tot drie jaar en acht maanden (landelijk bedraagt de gemiddelde looptijd van een zaak iets meer dan twee jaar en vier maanden). Dat sommige arrondissementen er qua gemiddelde doorlooptijd op een positieve wijze uitspringen, zou kunnen samenhangen met de uitkomst van de zaak. Hierbij kan gedacht worden aan een relatief hoog aantal zaken in een arrondissement dat eindigt in een akkoord. Gelet op de relatie tussen de gemiddelde doorlooptijd van Wsnp-zaken in een arrondissement en de werklast van de rechters respectievelijk de beschikbare zaakcapaciteit van de bewindvoerders in dat arrondissement, zal in de toekomst aan deze bevindingen nader aandacht worden besteed.

Voorts is een belangrijke bevinding uit de monitor dat door de jaren heen het aantal bewindvoerders Wsnp goed op peil blijft en er tevens sprake is van een goede landelijke spreiding van bewindvoerders. Nadere informatie over het landelijke kwaliteitsbeleid ten aanzien van bewindvoerders Wsnp treft u aan in mijn brief van 13 september jl., met als onderwerp «Moties betreffende wetsvoorstel 27 244 tot wijziging van de Faillissementswet i.v.m. bevorderen effectiviteit surséance van betaling en faillissement» (27 244, nr. 24).

Toekomstige monitoren

In het verslag bij het wetsvoorstel tot herziening van de Wsnp (29 942) is door leden van de vaste commissie voor Justitie gevraagd op welke wijze monitoring van de kwantitatieve en kwalitatieve doelen van het wetsvoorstel gaat plaatsvinden. In toekomstige monitoren zal aandacht worden besteed aan de invloed en effecten van deze wetswijziging op de uitvoeringspraktijk van de Wsnp. In dat kader zal worden stilgestaan bij de verscherpte toelatingscriteria tot de Wsnp die ertoe zouden moeten leiden dat er sprake is van een betere selectie van schuldenaren bij de toegang tot de Wsnp op goede trouw, gereedheid en bereidheid om de verplichtingen behorende bij de Wsnp na te leven. Ook zal de bijzondere aandacht uitgaan naar de mogelijkheid voor de rechter om een gedwongen schuldregeling op te leggen aan een schuldeiser die in redelijkheid niet een buitenwettelijke schuldregeling had mogen weigeren. Dit onderdeel van het wetsvoorstel dient namelijk ter ondersteuning van de derde doelstelling van de Wsnp.

Voorts zal in de toekomst aandacht worden besteed aan de vraag naar de doeltreffendheid van de wet op de lange termijn. Het doel van integrale schuldhulpverlening, en dus ook van de Wsnp als laatste redmiddel voor de schuldenaar, is naast het oplossen van de huidige problematische schuldsituatie ook het voorkomen dat zich in de toekomst opnieuw een problematische schuldsituatie voordoet. Derhalve zal het zgn. recidivevraagstuk onderdeel uitmaken van de volgende monitor. Een en ander zal geschieden in afstemming met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid dat een vervolgonderzoek laat verrichten naar de omvang van huishoudens met problematische schulden, met inbegrip van eerdere problematische schuldsituaties.

Volgens planning zal de eerstvolgende monitor in de zomer van 2006 worden uitgebracht.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner